ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 2010

Vyhlásené: 11.02.2010 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

45

VYHLÁŠKA

Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

z 29. januára 2010,

ktorou sa ustanovujú podrobnosti na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri poľnohospodárskej práci

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky podľa § 30 ods. 1 písm. a) zákona č. 124/2006 Z. z. o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon“) ustanovuje:

§ 1

(1) Na účely tejto vyhlášky poľnohospodárskou prácou sa rozumie činnosť zameraná na pestovanie rastlín a starostlivosť o rastliny a na chov hospodárskych zvierat (ďalej len „zviera“) určených na ekonomické zhodnotenie a činnosť s ňou súvisiaca.

(2) Táto vyhláška sa nevzťahuje na verejné vystúpenia a športové vystúpenia zvierat a na chov zvierat na výskumné účely.

§ 2

Podrobnosťami na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri poľnohospodárskej práci sú podrobnosti

a) na používanie pracovného prostriedku pri pestovaní rastlín a starostlivosti o rastliny, ktoré sú uvedené v prílohe č. 1,

b) na používanie pracovného prostriedku pri chove zvierat a na vykonávanie činností súvisiacich s chovom zvierat, ktoré sú uvedené v prílohe č. 2,

c) na vykonávanie činností pri chove zvierat, ktoré sú uvedené v prílohe č. 3.

§ 3

Ženy môžu vykonávať činnosti pri chove plemenných žrebcov, plemenných býkov, plemenných kancov, plemenných baranov a plemenných capov len po posúdení charakteru, stupňa a trvania špecifického rizika práce, najmä vo vzťahu k ich fertilite.

§ 4

Táto vyhláška nadobúda účinnosť 1. marca 2010.

Viera Tomanová v. r.

Príloha č. 1
k vyhláške č. 45/2010 Z. z.

PODROBNOSTI NA POUŽÍVANIE PRACOVNÉHO PROSTRIEDKU PRI PESTOVANÍ RASTLÍN A STAROSTLIVOSTI O RASTLINY

A. Všeobecné

Pracovné prostriedky používané pri pestovaní rastlín a starostlivosti o rastliny sú stroje a zariadenia na obrábanie, prípravu a úpravu pôdy, stroje a zariadenia na sejbu, sadenie a hnojenie, stroje a zariadenia na ochranu kultúr a zavlažovanie, stroje a zariadenia na zber úrody.

1. Pracovný prostriedok sa umiestňuje a používa tak, aby bola zabezpečená jeho stabilita a bezpečná prevádzka a v súlade s návodom na obsluhu.
2. Pracovný prostriedok má na ochrannom kryte pracovného ústrojenstva bezpečnostné označenie podľa osobitného predpisu.[1])
3. Pri práci s pracovným prostriedkom v blízkosti vysokého napätia a veľmi vysokého napätia sa dodržiava určené ochranné pásmo pre elektrické zariadenia.[2])
4. Pred jazdou sa skontroluje stav mobilného pracovného prostriedku s vlastným pohonom, najmä tlak v pneumatikách, stav pneumatík alebo pásov, nastavenie bŕzd a osvetlenie, a ak sa použije príves alebo náves, skontroluje sa aj jeho bezpečné pripojenie, správne zapojenie hadíc, funkcia brzdového zariadenia a zapojenie elektroinštalácie.
5. Zamestnávateľ určí pred začatím prác na svahu pri použití pracovného prostriedku s vlastným pohonom bezpečný pracovný postup so zreteľom na sklon terénu. Pracovný prostriedok nemožno používať na svahoch s väčším sklonom, ako je na ňom vyznačený alebo ako je uvedený v návode na jeho obsluhu.
6. Pracovný prostriedok môže obsluhovať na svahoch len zamestnanec oboznámený so sklonom terénu.
7. Pracovný prostriedok, ktorý sa používa na svahu samostatne alebo v spojení s ťažným prostriedkom, sa označí nápisom o pracovnej bezpečnej svahovitej dostupnosti z hľadiska dynamickej stability.
8. Nemožno sa zdržiavať v priestore ohrozenom pracovným prostriedkom alebo jeho časťami, ak je pracovný prostriedok alebo jeho časť v pohybe.
9. Nemožno naskakovať na mobilný pracovný prostriedok a zoskakovať z neho, ak je v pohybe.
10. Zdržiavať sa na pracovnom prostriedku je možné, ak má plošina pre obsluhu príslušné sedadlo a oporu pre nohy, ak v návode na obsluhu nie je uvedené inak.
11. Prístup k sedadlu na plošine pracovného prostriedku pre obsluhu je zabezpečený držadlami, zábradlím a stúpadlami, ak v návode na obsluhu nie je uvedené inak. Zábradlie je vysoké najmenej 110 cm, má pomocnú priečku vo výške 55 cm a nánožnú lištu vysokú 10 cm. Prístup na plošinu pre obsluhu je uzatvárateľný.
12. Pracovná plošina pracovného prostriedku okolo sedadla sa udržiava v čistote.
13. Prepravovať zamestnancov na mobilnom pracovnom prostriedku možno len vtedy, ak je na prepravu osôb prispôsobený; maximálny počet prepravovaných osôb je uvedený v návode na obsluhu.
14. Po skončení práce sa mobilný pracovný prostriedok s vlastným pohonom zabezpečí proti samovoľnému pohybu zakladacími klinmi alebo pracovným zariadením spusteným na zem, zaradením najnižšieho rýchlostného stupňa a zabrzdením parkovacou brzdou. Mobilný pracovný prostriedok s vlastným pohonom sa zabezpečí proti samovoľnému pohybu pracovným zariadením spusteným na zem alebo zabrzdením parkovacou brzdou aj pri krátkodobom prerušení práce, ak to umožňuje konštrukcia pracovného prostriedku.
15. Pracovný prostriedok sa odstaví na vhodné miesto, najmä s ohľadom na povahu terénu a vedenie vysokého napätia alebo veľmi vysokého napätia, kde neprekáža z hľadiska

bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci alebo kde neohrozuje zamestnancov vykonávajúcich prácu v jeho blízkosti.

16. Proti samovoľnému pohybu sa zabezpečí aj mobilný pracovný prostriedok bez vlastného pohonu. Pri každom prerušení práce a po skončení práce sa spustí pracovné zariadenie na zem alebo sa umiestni do prepravnej polohy, v ktorej sa zabezpečí proti pohybu.
17. Pri prerušení práce a skončení práce sa pracovný prostriedok zabezpečí proti neoprávnenému použitiu.
18. Preprava, nakladanie, skladanie, zabezpečenie a upevnenie pracovného prostriedku sa vykonáva podľa návodu na jeho obsluhu. Ak postup pri preprave pracovného prostriedku nie je uvedený v návode na obsluhu, určí postup zamestnávateľ.
19. Pri preprave pracovného prostriedku sa nemožno zdržiavať v kabíne prepravovaného pracovného prostriedku, na pracovnom prostriedku a na ložnej ploche dopravného prostriedku, ak návod na obsluhu alebo zamestnávateľ neurčí inak.
20. Prácu na mechanizmoch a súčastiach pracovného prostriedku, najmä nastavovanie, čistenie, mazanie, ako aj otváranie krytov, nemožno vykonávať za jeho chodu a bez zabezpečenia proti samovoľnému pohybu, ak v návode na obsluhu nie je uvedené inak.
21. Hydraulické zariadenie pracovného prostriedku možno opravovať po jeho zabezpečení proti klesnutiu a pri vypnutom tlakovom čerpadle.
22. Kontrolovať výšku hladiny elektrolytu v akumulátore pracovného prostriedku nemožno v blízkosti otvoreného ohňa.
23. Uzáver chladiča motora pracovného prostriedku nemožno otvárať, ak je motor prehriaty.

B. Špecifické

1. Používanie traktora, prívesu, návesu a záprahového voza

1.1. Pri jazde traktora po teréne sa zabezpečí, aby zaťaženie prednej nápravy traktora bolo najmenej 20 % z celkovej hmotnosti traktora.

1.2. Traktor nemožno používať na tlačenie vozov alebo strojov. Vo výnimočných prípadoch možno použiť ťažnú tyč na tlačenie za predpokladu, že nikto sa nebude zdržiavať medzi traktorom a tlačeným strojom.

1.3. Pri uvoľňovaní uviaznutého vozidla traktorom sa nemožno zdržiavať v blízkosti ťažného lana medzi vozidlami. Lano sa pripojí tak, aby smer ťahu bol vždy v pozdĺžnej osi traktora. Možno použiť len také lano, ktorého nosnosť zodpovedá aspoň trojnásobnej hmotnosti uvoľňovaného vozidla.

1.4. Oje prívesu sa odľahčí tak, aby bolo možné jeho nastavenie do ľubovoľnej polohy.

1.5. Náklad na prívese sa zabezpečí proti pohybu.

1.6. Náves nemožno používať na prepravu zamestnancov.

1.7. Záprahový voz sa vybaví

a) sedadlom so zadným operadlom a postrannými operadlami, oporou pre nohy a zábradlím vysokým minimálne 80 cm nad úrovňou podložky pre nohy umiestneným pred plošinou pred sedadlom; ak spôsob používania záprahového voza vylučuje umiestnenie pevného sedadla, na záprahovom voze možno sedieť na sklápacom alebo odmontovateľnom sedadle,

b) ručnou brzdou, ktorá je umiestnená tak, aby sa dala obsluhovať z pravej strany v smere jazdy; brzdiace drevá a reťaze možno používať ako pomocné prostriedky len v núdzi, ak nemožno vozidlo zabrzdiť ručnou brzdou,

c) osvetlením a označením podľa osobitného predpisu,[1])

d) stúpačkami, a to vpredu dvoma a vzadu jednou,

e) horskou vzperou pri preprave ťažkých nákladov v horských oblastiach.

1.8. Na záprahovom voze nemožno počas jazdy stáť.

1.9. Na naloženom záprahovom voze nemožno sedieť na náklade.

1.10. Prázdny záprahový voz s úplnou korbou možno používať na prepravu zamestnancov, ak

a) počet prepravovaných osôb nie je väčší ako 15; na záprahovom voze malých rozmerov možno prepravovať iba taký počet osôb, ktoré môžu bezpečne sedieť na podlahe záprahového voza,

b) prepravované osoby bezpečne sedia na pevných sedadlách v strednej časti záprahového voza, pričom bočnice záprahového voza sa vybavia nástavcami a v strede sa zopnú reťazou, alebo prepravované osoby sedia na podlahe záprahového voza.

1.11. Pri otváraní bočníc, klaníc a zadného čela prívesu, návesu alebo záprahového voza sa zabezpečí, aby nikto nebol v dosahu bočníc, klaníc, zadného čela alebo uvoľneného nákladu.

2. Používanie strojov a zariadení na obrábanie, prípravu a úpravu pôdy

2.1. Pluhy, brány, kypriče a diskové podmietače nemožno mechanicky nastavovať a regulovať počas jazdy, ak v návode na obsluhu nie je uvedené inak.

2.2. Pri práci nemožno stúpať alebo sadať na brány, kypriče a diskové podmietače.

2.3. Pri výmene orbových telies sa traktor odpojí od pluhu a pluh sa zabezpečí proti klesnutiu. Ak je pluh pripojený na hydraulické ústrojenstvo traktora, pri výmene orbových telies sa nevyžaduje odpojenie pluhu od traktora; v takom prípade sa pluh pri zdvihnutí riadne podloží a zabezpečí proti klesnutiu.

2.4. Zamestnanec, ktorý obsluhuje plečku, môže sedieť na sedadle nesenej plečky aj pri jej zdvíhaní, otáčaní a pri spúšťaní na začiatku riadka; vodič traktora zabezpečí pohyb tak, aby neohrozil zamestnanca, ktorý obsluhuje plečku.

2.5. Pri zdvíhaní a spúšťaní plečky a počas pohybu plečky nemožno zostupovať zo sedadla plečky a nasadať naň.

2.6. Počas prepravy plečky a presekávača nemožno sedieť na ich sedadle; riadenie plečky a presekávača sa upevní tak, aby v zákrute nenastal výkyv rámu.

2.7. Namotaný materiál na pohyblivom ústrojenstve frézy sa odstraňuje vhodnou pracovnou pomôckou, keď fréza nie je v chode.

3. Používanie strojov a zariadení na sejbu, sadenie a hnojenie

3.1. Traktor a sejací stroj sa uvedú do pohybu až po pokyne zamestnanca, ktorý sejací stroj obsluhuje.

3.2. Sejací stroj s obsluhou je vybavený

a) lavičkou s ochranným zábradlím,

b) držadlom, ktoré sa dá uchopiť z ktoréhokoľvek miesta na pracovnej plošine.

3.3. Počas prepravy a pri práci sejacieho stroja sa nemožno zdržiavať pred sejacím strojom a sedieť na ňom.

3.4. Semená v zásobníku sejacieho stroja nemožno rozhŕňať rukou.

3.5. Značkovače sejby sa umiestnia tak, aby nesťažovali voľný prístup na lavičku z boku sejacieho stroja s obsluhou. Zabezpečí sa, aby značkovače sejby boli ľahko ovládateľné z miesta obsluhy sejacieho stroja. Značkovače sejby nemožno spúšťať a zdvíhať za pohybu stroja.

3.6. Korbu a zásobník rozhadzovača hnojív nemožno používať na prepravu zamestnancov.

3.7. Pri preprave rozhadzovača hnojív sa nemožno zdržiavať v korbe rozhadzovača.

3.8. Fekálny stroj sa uvedie do pohybu až po pokyne zamestnanca, ktorý fekálny stroj obsluhuje. Fekálny stroj nemožno počas plnenia ponechať bez dozoru zamestnanca, ktorý ho obsluhuje.

3.9. Manipulovať so sacou hadicou fekálneho stroja možno až po vypnutí vákuového kompresora alebo po uzavretí sacieho otvoru nádrže.

3.10. Otvárať vypúšťací ventil a manipulovať s postrekovacím zariadením nemožno za jazdy fekálneho stroja, ak fekálny stroj nie je vybavený zariadením na diaľkové ovládanie z kabíny traktora.

3.11. Z cisterny fekálneho stroja nemožno vyberať plechové prekážky a vyraďovať z činnosti poistný ventil.

4. Používanie strojov a zariadení na ochranu kultúr a zavlažovanie

4.1. Čistiť hadice postrekovacieho zariadenia, zavlažovacieho zariadenia a rozprašovača možno len vtedy, ak toto zariadenie nie je v prevádzke a ak je vypustený stlačený vzduch.

4.2. Zabezpečí sa, aby prúd vytekajúcej kvapaliny z pretlakových ventilov postrekovacieho zariadenia a zavlažovacieho zariadenia smeroval mimo priestoru obsluhy.

4.3. Na zavlažovacom zariadení sa prenosné potrubie pripojí na hlavné potrubie až po zastavení čerpadla; prenosné potrubie možno pripojiť na hlavné potrubie aj bez zastavenia čerpadla, ak je napájacie miesto uzatvorené samostatným ventilom.

4.4. Traktor, ktorý sa používa pri postrekovacom zariadení na aplikáciu chemických látok, sa vybaví kabínou s núteným vetraním čistým vzduchom.

5. Používanie strojov a zariadení na zber úrody

5.1. Čistenie a zasunovanie kosy sa vykonáva s použitím osobného ochranného pracovného prostriedku. Kosu možno prenášať, prevážať a uskladňovať len v ochrannom puzdre.

5.2. Pracovať s rotačnou žacou lištou nemožno bez krytu na zachytávanie odletujúcich predmetov.

5.3. Pri preprave žacieho stroja na dlhšie vzdialenosti sa žacia lišta zabezpečí podperou a závesnou tyčou v prepravnej polohe a po celej dĺžke sa zakryje ochranným puzdrom. Počas prepravy žacieho stroja sa nemožno zdržiavať na sedadle alebo na iných jeho častiach.

5.4. V kabíne kombajnu a zberacej rezačky sa môže nachádzať len zamestnanec, ktorý ich obsluhuje.

5.5. Prepravovať obilný kombajn s plným zásobníkom zrna možno len vtedy, ak je to uvedené v návode na obsluhu.

5.6. Za chodu vysokotlakového lisu nemožno na prívese rovnať vrhané balíky.

5.7. Za chodu stroja na zber repy, najmä počas nakladania repných listov a repy, sa nemožno zdržiavať pred transportérom a pod násypným zásobníkom. Miesto pre obsluhu je chránené pred poveternostnými vplyvmi.

5.8. Riaditeľný zberač ľanu sa prepravuje vždy s vodičom.

5.9. Kombajnový zberač zemiakov sa uvedie do pohybu až po pokyne zamestnanca, ktorý kombajnový zberač zemiakov obsluhuje.

5.10. Pohon neseného vyorávača zemiakov s kĺbovým hriadeľom sa zapína až tesne pri riadku; pohon nie je zapnutý pri iných činnostiach.

5.11. Ak vyorávač zemiakov vyžaduje obsluhu, vybaví sa zábradlím, sedadlom, operadlom a stúpadlami pre nohy. Plošina pre zamestnanca, ktorý obsluhuje vyorávač zemiakov, je dostatočne pevná a vybavená stúpadlom na výstup na ňu.

Príloha č. 2
k vyhláške č. 45/2010 Z. z.

PODROBNOSTI NA POUŽÍVANIE PRACOVNÉHO PROSTRIEDKU PRI CHOVE ZVIERAT A NA VYKONÁVANIE ČINNOSTÍ SÚVISIACICH S CHOVOM ZVIERAT

1. Ručná stacionárna rezačka je vybavená vysúvacou pákou. Kľuka je vzdialená najmenej 20 cm od hrany nožov a má voľne otáčajúcu sa rukoväť. Záhlavie je chránené krytom, ktorého predná hrana je vzdialená najmenej 50 cm od rezacích nožov.
2. Počas chodu stacionárnej rezačky sa nemožno zdržiavať pri rezacom kolese a v smere jeho otáčania.
3. Na stacionárnej rezačke sa pravidelne kontrolujú medzery medzi ostrím a reznou hranou nožov a tupé nože sa vymieňajú.
4. Ručnú stacionárnu rezačku nemožno upraviť na motorový pohon.
5. Materiál nemožno do pracovného priestoru strúhačky repy pritláčať.
6. Odstraňovať zvyšky rozrezaného krmiva a materiálu zo strúhačky repy možno až po zastavení stroja.
7. Šrotovník je vybavený zariadením na zachytávanie kovových častí.
8. Materiál zachytený na stenách miagača nemožno stierať rukou.
9. Parák sa umiestni na betónovú alebo inú nehorľavú podlahu a jeho stabilita sa riadne zabezpečí.
10. Parák možno otvoriť až po skondenzovaní pary.
11. Pariaca vložka dna paráka a poistný ventil sa pravidelne čistia. Počas prevádzky paráka sa kontroluje funkčnosť poistného zariadenia proti prekročeniu najvyššieho pracovného tlaku.
12. Výhybka visutej dráhy na prepravu krmiva, hnoja a iných materiálov sa zabezpečí proti bočným výkyvom. Výhybka sa používa tak, aby sa zabránilo vypadnutiu vozíka z dráhy.
13. Konce visutej dráhy sa zabezpečia proti vypadnutiu vozíka z dráhy.
14. Kontrolu stavu visutej dráhy vykonáva zamestnávateľ podľa prevádzkových podmienok najmenej raz za rok.
15. Žľabový dopravník je vybavený krytom na miestach, po ktorých sa pohybuje zamestnanec, ktorý žľabový dopravník obsluhuje.
16. Žľab v prípravovni krmív možno odkryť len pri plnení krmivom; po skončení plnenia sa žľab zakryje.
17. Na obežný zhrňovač výkalov v pohybe nemožno stúpať a zdržiavať sa v jeho zóne nebezpečenstva. Priestor šachty výkalov obežného zhrňovača výkalov je ohradený ochranným zábradlím a do tohto priestoru je zabezpečený bezpečný vstup a výstup z neho.
18. Ovládacie prvky na bezpečné vypnutie obežného zhrňovača výkalov sú umiestnené najmenej na dvoch protiľahlých miestach.
19. Ak zamestnanec, ktorý obsluhuje nakladač pri nakladaní hmoty na stoh, nemá dostatočný výhľad, určí sa zamestnanec na stohu, ktorý ho pokynmi usmerňuje. Zamestnanec, ktorý obsluhuje nakladač, môže vykonávať prácu len vtedy, ak vidí určeného zamestnanca, ktorý ho usmerňuje.
20. Balíky v stohu krmovín a slamy sa ukladajú tak, aby bol stoh stabilný.
21. Pri odoberaní balíkov zo stohu krmovín a slamy sa postupuje stupňovito zhora nadol; balíky nemožno vytrhávať zo spodných vrstiev.
22. Pri výstupe na stoh krmovín a slamy sa použije rebrík, ktorý presahuje výšku stohu najmenej o 1,1 m. Ak sa použije jednoduchý rebrík, umiestni sa tak, aby jeho sklon nebol menší ako 1 : 2,5, a zabezpečí sa jeho stabilita.

23. Voľne uložená krmovina sa odoberá len z jednej strany stohu krmovín; stoh nemožno pri odoberaní krmoviny podopierať.
24. Pred vstupom do senážnej veže a silážnej veže sa skúškou zistí, či sú v nej zdraviu škodlivé plyny. Ak sú v senážnej veži alebo silážnej veži zdraviu škodlivé plyny, možno do nej vstúpiť až po jej riadnom vyvetraní. Práce v senážnej veži a silážnej veži sa vykonávajú pod dozorom určeného zamestnanca.
25. Pri senážovaní a silážovaní sa stroj pohybuje v takej vzdialenosti od okraja hromady, aby nedošlo k zrúteniu stroja; túto vzdialenosť určí zamestnávateľ v pracovnom postupe.
26. Utláčať hmotu pri senážovaní a silážovaní strojom nemožno na okrajoch hromady, ak hmota nie je zrovnaná.
27. Pri rozhŕňaní hmoty pri senážovaní a silážovaní hrana radlice nepresahuje okraj hromady.
28. Senážovanie a silážovanie možno vykonávať len v prítomnosti určeného zamestnanca, ktorý riadi postup práce so zreteľom na určený bezpečný pracovný postup.

Príloha č. 3
k vyhláške č. 45/2010 Z. z.

PODROBNOSTI NA VYKONÁVANIE ČINNOSTÍ PRI CHOVE ZVIERAT

A. Všeobecné

1. Pri oboznamovaní zamestnanca podľa § 7 zákona zamestnávateľ zohľadňuje špecifické vlastnosti konkrétnych zvierat.
2. Zvieratá nemožno dráždiť alebo iným spôsobom v nich vzbudzovať agresívne správanie.
3. Priestory určené na chov zvierat sú zabezpečené tak, aby sa zabránilo úniku zvierat.
4. Vstupovať do zariadení na ustajnenie a chov zvierat a do vonkajších priestorov určených na chov zvierat môže len zamestnávateľ, zamestnanec, ktorý ošetruje, kŕmi a čistí zviera (ďalej len „ošetrovateľ“), a zamestnanec oprávnený zamestnávateľom; iný zamestnanec môže vstupovať do zariadení na ustajnenie a chov zvierat a do vonkajších priestorov určených na chov zvierat v sprievode ošetrovateľa alebo oprávneného zamestnanca.
5. Príchod k zvieraťu a zaobchádzanie s ním je pokojné a predchádza mu upozornenie hlasom. Pristupovať nemožno k ležiacemu zvieraťu s výnimkou chorého alebo poraneného zvieraťa a s výnimkou iných špecifických situácií týkajúcich sa zvieraťa.
6. Pri ošetrovaní, kŕmení a čistení zvieraťa, pri jeho priväzovaní a pri inej činnosti s ním je potrebné rátať s náhlym pohybom zvieraťa. Čistenie a priväzovanie zvieraťa nemožno robiť zo strany, kde je nebezpečenstvo pritlačenia o stenu alebo o inú pevnú prekážku. Čistenie sa robí v blízkosti boku zvieraťa od jeho hlavy.
7. Na individuálne vedenie koňa alebo plemenného býka a na ich presúvanie do iných objektov sa použije ohlávka vybavená vodiacim remeňom, povrazom alebo vodiacou tyčou; na vedenie a presúvanie nemožno používať reťaz.
8. Pri ošetrovaní paznechtov a pri tetovaní je zviera bezpečne fixované; nepokojné zviera sa ošetruje vo fixačnej klietke. Pri odrohovaní je zviera fixované vo fixačnej klietke.
9. Kone a hovädzí dobytok sa v dopravnom prostriedku prepravujú priviazané, ak ich voľný pohyb pri preprave nie je obmedzený inak. V priestore, kde sa prepravujú kone a hovädzí dobytok, sa nemožno zdržiavať.
10. Nakladať a vykladať nebezpečné zviera pri jeho preprave môžu najmenej dvaja zamestnanci oboznámení s vlastnosťami prepravovaného zvieraťa.
11. Zviera, ktoré ohrozuje bezpečnosť zamestnancov, sa vyradí z chovu; to sa nevzťahuje na mimoriadne cenné zviera, ktorému sa zabezpečí stály ošetrovateľ, a pri zmene ošetrovateľa sa zabezpečí, aby nový ošetrovateľ bol podrobne oboznámený s vlastnosťami tohto zvieraťa.
12. Dezinfekčné prostriedky nesmie používať zamestnanec s neošetreným poranením nekrytej časti tela.

B. Špecifické

Táto časť sa vzťahuje na chov koní, hovädzieho dobytka, oviec, kôz a ošípaných.

1. Chov koní

1.1. Kone sa v maštali ustajňujú oddelene pohyblivou alebo pevnou priečkou a pevne uviazané za maštaľnú ohlávku spravidla dvoma reťazami voľne prechádzajúcimi viazacími krúžkami so závažím alebo v individuálnych boxoch.

1.2. Kôň, ktorý kope alebo hryzie, sa ustajní na konci maštaľného radu; tento priestor sa označí výstražnou tabuľkou. Kôň, ktorý hryzie, je mimo maštale opatrený náhubkom, ak ochranu pred jeho uhryznutím nemožno zabezpečiť inak.

1.3. Kôň, ktorý kope alebo hryzie, sa kŕmi z uličky určenej na kŕmenie; ak ulička určená na kŕmenie v maštali nie je, kôň sa kŕmi zo susedného boxu.

1.4. Koňa môže kúpať len ošetrovateľ, ktorý je vybavený záchrannými pomôckami. Kôň je pri kúpaní bez postroja.

1.5. Pri čistení koňa ošetrovateľ stojí vždy po boku koňa. Kôň je pri čistení uviazaný. Na čistenie koňa nemožno používať ostrý predmet.

1.6. Nepokojný kôň sa podkúva v prítomnosti ošetrovateľa, ktorý koňa drží, a v prípade potreby aj v prítomnosti ďalšieho zamestnanca.

1.7. Pri podkúvaní koňa, ktorý kope alebo hryzie, ošetrovateľ na túto vlastnosť vopred upozorní zamestnanca, ktorý koňa podkúva; tento kôň sa vhodne fixuje alebo sa ošetrí utišujúcimi prostriedkami.

1.8. Pred zapriahnutím ošetrovateľ obráti koňa hlavou do maštaľnej uličky, z ktorej sa vstupuje na stojisko. Takto obrátený kôň sa najprv zauzdí a potom sa naň položí postroj.

1.9. Pri vyvádzaní a vedení koňa ošetrovateľ ide po jeho ľavej strane tak, aby sa opraty alebo postrannice nevliekli po zemi.

1.10. Postroje sú pevné, udržiavané v dobrom stave a prispôsobené na vykonávanú prácu.

1.11. Remene ohlávky a opraty sa pri vedení alebo riadení koňa neomotávajú okolo ruky alebo okolo tela.

1.12. Voz je pri zapriahaní koní zabrzdený; postrannice možno zapnúť až po zapnutí držiakov na oji.

1.13. Pri nakladaní na záprahový voz sa opraty pripevnia tak, aby sa mohli ľahko uchopiť. Viesť záprahový voz s nákladom pri popoťahovaní možno len po predchádzajúcom dorozumení so zamestnancom, ktorý je na voze. Pri popoťahovaní záprahového voza nemožno stáť na voze.

1.14. Zapriahnutého koňa nemožno ponechať bez dozoru.

1.15. Zapriahnuté kone sa pri dlhšom státí alebo pri kŕmení v pracovných prestávkach zabezpečia vypnutím vonkajších postranníc.

1.16. Koňa, ktorý kope, nemožno používať na ťah.

1.17. Ostré ozuby na podkovách používané v zime sa ihneď po príchode koňa do maštale nahradia krátkymi tupými ozubmi.

1.18. V letnom období sa kone pracujúce v teréne zamorenom hmyzom opatria ochrannými sieťami alebo ošetria ochrannými chemickými prostriedkami.

1.19. Zaučovať mladého koňa na ťah a na jazdu pod sedlom môže len ošetrovateľ. Pri zaučovaní koňa na ťah je mladý kôň zapriahnutý vždy spolu s pokojným starším koňom, ktorý je zaučený v ťahu.

1.20. Počas jazdenia na koni sa používa ochranná jazdecká prilba.

1.21. Do stajne sa nevchádza sediac na koni.

1.22. Neskúsený zamestnanec jazdí len na pokojnom a zaučenom koni a pod dohľadom skúseného jazdca.

2. Chov plemenných žrebcov

2.1. Plemenné žrebce (ďalej len „žrebec“) sa prevádzajú na jednoduchej uzdečke s vôdzkou dlhou asi 3 m, prípadne na ohlávke s kovovým zubadlom. Ošetrovateľ, ktorý prevádza žrebca, vedie ho pri jeho ľavom pleci a prevádza ho z ľavej strany. Prevádzaciu vôdzku nemožno mať navlečenú na zápästí ruky. Temperamentný žrebec alebo ťažko ovládateľný žrebec sa prevádza dvoma ošetrovateľmi, z ktorých každý je z jednej strany.

2.2. Temperamentného žrebca možno používať na ťah len výnimočne a s vhodne upravenou uzdou.

2.3. Ošetrovateľ vedie žrebca na pripúšťanie za pomoci jednej vôdzky, predĺženej vôdzky alebo oťaží v závislosti od temperamentu žrebca. Pri pripúšťaní žrebca stojí ošetrovateľ mimo ohrozeného priestoru. Rujnosť kobýl sa zisťuje za pripúšťacou stenou.

2.4. Pri jazde pod sedlom sa neznášanlivý žrebec vodí alebo sa s ním jazdí oddelene od ostatných žrebcov. Zvlášť nespoľahlivý žrebec sa vodí na dlhej vôdzke.

2.5. Pri zmene ošetrovateľa sa zabezpečí, aby nový ošetrovateľ bol podrobne oboznámený s vlastnosťami žrebca.

3. Chov hovädzieho dobytka

3.1. Dospelý hovädzí dobytok a býky vo výkrme vo veku od 8 do 12 mesiacov sa ustajňujú pevne a bezpečne uviazané v maštaliach, ak nejde o voľné ustajnenie. Vstupné dvere do maštale, v ktorej sú ustajnené býky na výkrm, sú vyhotovené tak, že umožňujú nahliadnuť do maštale bez ich otvorenia. Býky vo veku nad 12 mesiacov sa ustajňujú v maštaliach s kŕmnymi chodbami.

3.2. Pri voľnom ustajnení hovädzieho dobytka sa zabezpečí bezpečný priestor, aby v prípade potreby ošetrovateľ mohol uniknúť do bezpečia.

4. Chov plemenných býkov

4.1. Plemenný býk sa v maštali uväzuje spravidla pomocou kovových kruhov upevnených na rohoch zvieraťa. Namiesto kovových kruhov možno použiť dvojitý obojok s dvoma pevnými reťazami po každej strane voľne prechádzajúcimi železnými kruhmi zapustenými hlboko a pevne do múru pod žľabom.

4.2. Plemenný býk miernej povahy môže byť ustajnený v ustajňovacom boxe maštale; výber tohto býka robí zamestnávateľ. Ustajňovací box umožňuje zamestnancovi voľný priechod do neho a z neho alebo má chránené miesto v rohu.

4.3. Do ustajňovacieho boxu s plemenným býkom, ktorý nie je fixovaný, vstupuje ošetrovateľ len v prítomnosti ďalšieho zamestnanca.

4.4. Pri chytaní plemenného býka je ošetrovateľ mimo ustajňovacieho boxu.

4.5. Pri vyháňaní plemenného býka z boxovej maštale do výbehu sa dvere otvárajú z vonkajšej strany smerom do výbehu. Medzi jednotlivými výbehmi a pri múre maštale je vždy voľný prechod, aby mohol ošetrovateľ pri otvorení dvier z boxovej maštale do výbehu bezpečne prejsť do iného voľného výbehu alebo mimo výbehu.

4.6. Plemenný býk sa vždy vedie na vodiacej tyči bezpečne zapnutej do nosného krúžku. Na nasadenie vodiacej tyče možno používať chytací háčik. Pri výcviku plemenného býka na návyk na vedenie možno použiť vôdzku.

4.7. Pri vedení plemenného býka ide ošetrovateľ vždy po jeho strane a vodiacu tyč drží tak, aby plemenného býka mohol ovládať.

4.8. Plemenný býk, ktorý je ťažko ovládateľný, sa vedie na dvoch vodiacich tyčiach, prípadne na dvoch pevných opratách dvoma ošetrovateľmi, z ktorých každý je z jednej strany.

4.9. Pri vedení plemenného býka do výbehu a pri jeho odvádzaní z výbehu je vždy prítomný ošetrovateľ a ďalší zamestnanec; plemenný býk je vždy zabezpečený za nosný krúžok.

4.10. Pri ošetrovaní je plemenný býk vždy uviazaný alebo inak vhodne fixovaný; pri ošetrovaní na stojisku sa zabezpečí dostatočný manipulačný priestor.

4.11. Pri odväzovaní a priväzovaní plemenného býka pri inseminačných úkonoch, veterinárnych zákrokoch, ošetrovaní paznechtov a vyvádzaní do výbehu je okrem ošetrovateľa vždy prítomný ďalší zamestnanec.

4.12. Ošetrovanie paznechtov plemenného býka vo fixačnej klietke sa vykonáva za prítomnosti najmenej jedného ošetrovateľa. Pri ošetrovaní paznechtov mimo fixačnej klietky je plemenný býk priviazaný za nosný krúžok; ošetrovanie sa vykonáva za prítomnosti najmenej jedného ošetrovateľa a ďalšieho zamestnanca určeného zamestnávateľom.

4.13. Nosný krúžok, ktorý slúži na bezpečné ovládanie plemenného býka, sa nasadzuje zvieraťu vo veku 10 mesiacov. Nosný krúžok nasadzuje oprávnená osoba a vymeniť ho môže aj ošetrovateľ.

4.14. Pre ľahšie ovládanie plemenného býka sa nosný krúžok zachytí poistným remienkom alebo retiazkou upevnenou okolo rohov alebo na obojku.

4.15. Pri hromadnom prevádzaní možno plemenného býka pripútať iba za nosné krúžky. Prepojenie sa vykoná systémom obojok alebo ohlávka - nosný krúžok, ohlávka - nosný krúžok. Na prepojenie je vhodné použiť pevné tyče s karabínami.

4.16. O spôsobe hromadného prevádzania plemenných býkov rozhodne zamestnávateľ.

4.17. Pred hromadným prevádzaním sa plemenné býky zväzujú na výväzku so stojiskom s pevným podkladom.

4.18. Pri hromadnom prevádzaní ošetrovateľ vedie plemenného býka, ktorý je na kraji ľavej strany, na vodiacej tyči alebo na pevnej oprate.

4.19. Pri zmene ošetrovateľa zamestnávateľ zabezpečí, aby nový ošetrovateľ bol podrobne oboznámený s vlastnosťami plemenného býka.

4.20. Pri voľnom ustajnení v ohradách a na pasienkoch primerane platia ustanovenia bodov 4.1. až 4.19.

5. Chov oviec, kôz a ošípaných

5.1. Ovce a kozy sú pri dojení fixované a priestor na dojenie je chránený pred poveternostnými vplyvmi.

5.2. Pre bezpečné ovládanie plemenných baranov a plemenných capov sa používa obojok alebo ohlávka, na ktoré možno zastrčiť vodiacu tyč.

5.3. Pri vedení plemenného kanca na jeho usmernenie sa používa pevný, najmenej 1,5 m dlhý poháňací prostriedok.

1) Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 387/2006 Z. z. o požiadavkách na zaistenie bezpečnostného a zdravotného označenia pri práci.

2) STN 34 3108 Elektrotechnické predpisy. Bezpečnostné predpisy o zaobchádzaní s elektrickým zariadením laikmi.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.